

DE BERG VAN BARMHARTIGHEID TE GENT.

Tijdens de eerste jaren na de Belgische omwenteling bleef de toestand van de B.v.B. ongewijzigd. Door de gemeentewet van 1836 vallen de B.v.B. onder het bestuur van de gemeenten. (art. 77, 79, 91)

In 1839 telde het personeel van de B.v.B. te Gent twaalf leden : vijf voor het kantoor van lening, vier voor het kantoor van lossing en drie voor het magazijn. Vier vijfde tot negen tiende van de panden werden ingebracht door pandinbrengers : de redenen hiertoe waren : de openingsuren, de discretie en de afstand van de woonplaats van de lener.

In 1839 waren te Gent een tiental pandinbrengers : het waren allen vrouwen. De winst van de pandinbrengers beliep voor panden

van 1 tot 4 F	0,04 F	van 80 tot 100 F	0,29 F
van 4 tot 20 F	0,10 F	van 100 tot 200 F	0,54 F
van 20 tot 40 F	0,16 F	van 200 tot 300 F	0,78 F
van 40 tot 60 Fa	0,20 F	van 300 tot 400 F	1,00 F
van 60 tot 80 F	0,24 F	van 400 tot 500 F	1,25 F

Op 30 april 1848 verscheen de Belgische wet op de B.v.B.. De B.v.B. zijn gemeentelijke instellingen, waarvan de oprichting en de afschaffing valt onder de bevoegdheid van de gemeenteraad. De pandinbrengers worden afgeschaft. Elke B.v.B. wordt bestuurd door een beheerraad van vijf personen : twee leden van een liefdadige instelling, een rechtsgeleerde, een lid van het gemeentebestuur en een persoon op de hoogte van financiën. De nieuwe wet voorzag enkele strafbepalingen :

- a) verbod de namen van de leners bekend te maken
- b) verbod van de praktijk van de pandinbrengers
- c) verbod de pandbriefjes te verkopen
- d) verbod een valse naam op te geven.

De interest wordt per dag berekend met een minimum van vijf centimes.

In toepassing van voornoemde wet werd door de Gentse gemeenteraad op 27 april 1850 een nieuw reglement goedgekeurd. De interestkas ontvangt 300 000 F als dotatie. Als panden worden aanvaard : gouden en zilveren juwelen, horloges, kledingsstukken, koperen, tinnen en ijzeren voorwerpen. De gouden en zilveren voorwerpen worden geschat op $\frac{4}{5}$ van hun waarde; de overige voorwerpen op $\frac{2}{3}$. De panden worden in het magazijn bewaard in een bepaalde orde : op het gelijkvloers : panden ingebracht in februari, mei, augustus en november; op de eerste verdieping : de panden van de maanden maart, juni, september en december; op de tweede verdieping : de panden van de andere vier maanden.

Naar de geleende som werden de panden ingedeeld in drie klassen :

panden van 1 tot 499 F	15 o/o interest,
panden van 500 tot 999 F	12 o/o interest,
panden van 1000 F en meer	8 o/o interest.

De leentijd was maximum 13 1/2 maand. Na veertien maanden werden de panden verkocht op de eerste woensdag van de maand. De koper betaalde 5 o/o kosten. Het was verboden in de magazijnen vuur noch licht te maken.

We beschikken over een massa getallenmateriaal in verband met de activiteiten van de B.v.B. : aantal panden per jaar, waarde van de panden, aantal verkochte panden, enz. Enkele getallen moeten toch vermeld worden.

Tot 1843 zijn er gemiddeld ongeveer 95 panden per honderd inwoners en per jaar; van 1844 tot 1847 klimt dit getal tot 116; na een lichte daling in 1848 en 1849 stijgt het aantal panden terug boven de honderd tot 1860, met een maximum in 1852 met 154 panden op honderd inwoners en per jaar. Als we als gemiddelde samenstelling van een gezin 4,5 personen aannemen, komen we dus aan ongeveer 34 panden per gezin voor het jaar 1852. Daarbij moet echter deze bemerking worden gemaakt : een persoon kan in een maal twee, drie of vier panden inbrengen. De interpretatie van het cijfermateriaal is moeilijk door het feit dat we het aantal leners niet kennen. Een feit is zeker : de B.v.B. kende een drukke activiteit. Zo werden in 1852 niet minder dan 172 690 panden ingebracht, wat gemiddeld 473 panden per dag geeft, de zondagen inbegrepen.

Is er correlatie tussen de activiteit van de B.v.B. en de economische toestand van de bevolking ? Met het getallenmateriaal kan men beide stellingen bewijzen. Toch moeten we objectief vaststellen, dat juist in 1862, 1863 en 1864, jaren van de katoencrisis als gevolg van de secesieoorlog, de activiteit van de B.v.B. daalt en dit zowel voor de interestkas als voor de kosteloze kas, terwijl daarentegen het aantal personen, gesteund door het Liefdadigheidsbureau aanzienlijk stijgt.

Een ander criterium is het aantal verkochte panden per jaar. Tijdens de periode 1840 tot 1864 is dit aantal kleiner dan 2000, behalve voor negen jaren : het maximum was in 1853 met 4991 verkochte panden; in 1852 en in 1861 hebben we respectievelijk 3356 en 3817 verkochte panden. Is 1852 begrijpbaar, 1861 stelt hier toch een vraagteken, want het gemiddeld aantal panden bedroeg slechts 96 per honderd inwoners. Alle interpretaties zijn mogelijk : vanaf 1865 wordt het bestaan van de B.v.B. dan ook in betwisting gesteld. De B.v.B. heeft zijn sterke verdedigers naast zijn harde bekampers.

Er bestond een bepaald publiek, dat wekelijks op maandag of dinsdag een of meerdere panden inbracht en op zaterdag of zondagvoormiddag de panden inlostte, dit omdat ze de zondag een groot deel van hun loon verteerd hadden in herbergen en kroegjes. Deze waren zeer talrijk : in 1852 was er te Gent een herberg op honderd inwoners; in 1864 zijn er liefst 1725 herbergen of een herberg op 72 inwoners.

Prof. Laurent, de invoerder van het sparen in de scholen - de Spaarkas werd opgericht in 1865 -, was de leider van de groep in de gemeente-

raad, die opkwam voor de afschaffing van de B.v.B. De oprichting van spaarkassen werd sedert een aantal jaren aanbevolen om bij de werkende klasse de geest van voorzienigheid te ontwikkelen en ook als middel om te moraliseren. In het rapport van de gemeenteraad lezen we : "Dès qu'un ouvrier est affilié à la caisse d'épargne, il est généralement arraché au vice et à la dissipation". Laurent aarzelt niet te beweren, dat de B.v.B. bestaat voor dieven en bankroetiers.

Ten einde het aantal weekleners te verminderen wordt in 1867 een nieuw reglement opgesteld. Bij het inbrengen van een pand moet de inbrenger een vast recht van 2 o/o betalen; bij het lossen moet eveneens een vast recht van 1 o/o worden betaald, beide met een maximum van een frank. Daarentegen werd de interest verminderd tot 5 o/o, met als minimum vijf centimes. De duur werd beperkt tot zes maand met mogelijkheid van vernieuwing mits betaling van de interest; zo niet werd de pand verkocht. Het boni van de verkoop van de panden bleef twee jaar ter beschikking van de lener. De gratiskas leende twaalf frank als maximum op alle voorwerpen, gouden en zilveren juwelen uitgezonderd, zonder enige voorwaarde van duur. We stellen vast, dat toch weinig gebruik werd gemaakt van de gratiskas : een groot aantal panden, die in aanmerking konden komen voor de gratiskas kwamen terecht in de interestkas. Men meent dit te kunnen toeschrijven aan het feit, dat de lener zijn waardigheid wenste te behouden.

Wat was het gevolg van het nieuw reglement ? Voor een pand van 10 F, gelost na een week, moest betaald worden :

inbrengrrecht	20 cent.)	
losrecht	10 cent.)	totaal : 35 cent.
interest	5 cent.)	

Indien deze operatie wekelijks werd herhaald, geeft dit 18,20 F per jaar of 182 o/o aan kosten.

Voor een pand van 10 F, gelost na zes maand, werd betaald :

inbrengrrecht	20 cent.)	
losrecht	10 cent.)	totaal 55 cent.
interest	25 cent.)	

of 1,10 F per jaar of 11 o/o kosten.

Het is duidelijk, dat door deze maatregel het aantal weekleners gevoelig zal dalen. De tegenpartij krijgt nu echter de kans de B.v.B. te beschuldigen van woekerpraktijken.

In 1872 komt de zaak opnieuw in de gemeenteraad. Laurent dient als besluit van een rapport het voorstel in "De B.v.B. wordt opgeheven".

Ter illustratie enkele zinnen uit dit rapport : "Ce qui manque à nos ouvriers ce sont des habitudes d'ordre, de prévoyance, d'économie. La charité du prêteur sur gage - si charité il y a - est aveugle. Cette charité entretient le désordre, l'imprévoyance, la dissipation".

De voornaamste bezwaren tegen de B.v.B. zijn nu :

1. de hoge interest,

2. het gemis aan waarborg over het gebruik van het geleende geld,
3. gereedschap en zaken van eerste noodwendigheid worden aanvaard als pand,
4. de lener heeft gedurende een zekere tijd de pand niet tot zijn beschikking.

Het Liefdadigheidsbureau en de maatschappij "Zonder Naam niet zonder Hart" spreken zich uit voor de sluiting van de B.v.B.

In een tegenrapport toont Voituron aan, dat de groep van ongeveer duizend personen, die voor het reglement van 1867 wekelijks eenzelfde pand inbracht, sterk is verminderd. Voituron toont aan, dat drie bevolkingsgroepen gebruik maken van de B.v.B.

1. de armste werklieden,
2. de kleine burgerij,
3. een aantal kleinhandelaars.

Voituron komt tot het besluit, dat de B.v.B. werkelijke diensten bewijst aan de werkende klasse en de kleine burgerij. "Het goede is belangrijker dan het nadelige". Het voorstel tot sluiting van de B.v.B. wordt verworpen met 15 stemmen tegen 10 in de zitting van 19 februari 1872.

In 1891 is er opnieuw een debat over de B.v.B. in de gemeenteraad. Door een bijzondere commissie zijn vooraf twee uitvoerige verslagen opgesteld : een rapport van de meerderheid voor de sluiting, een rapport van de minderheid tegen de sluiting. We luisteren eerst naar de meerderheid.

Uit een onderzoek in september-oktober 1888 blijkt, dat 38,7 o/o van de geloste panden minder dan acht dagen in de B.v.B. verbleven; 27,4 o/o of meer dan 1/4 van de panden wordt gelost na vijf of zes dagen. Verpanden gebeurt meest de maandag en de lossing meestal op zaterdag en zondag. Het aantal weekleners bedraagt minimum nog 500 tot 600 personen. Het zijn personen "indignes de tout crédit et qui se servent de l'argent reçu pour perpétuer leur vie d'insouciance et de désordre".

Toch is het jaarlijks gemiddeld aantal panden per honderd inwoners gedaald en in vergelijking met 1867 met 83 panden op honderd inwoners zijn er in 1888 slechts 57 panden meer op honderd inwoners. Bovendien maken nu ook meer inwoners van de voorsteden, waar de bevolking sterk is toegenomen, meer gebruik van de B.v.B. Stilaan groeit de algemene welstand; de gewoonte van voorzienigheid wint veld.

Een groot aantal panden worden nog ingebracht door tussenpersonen, die als commissieloon 20, 30 tot 50 centimes ontvangen van de lener. In 1888 hadden 38,3 o/o van de panden een waarde tussen een en vier frank; 92 o/o van de panden lagen tussen 1 en 24 F. Volgens de meerderheid waren deze panden niet noodzakelijk. Als bewijs wordt aangevoerd, dat in 1888 te Gent 26 839 spaarboekjes zijn met een gemiddeld bedrag van 272 F. Volgens de meerderheid heeft de B.v.B. slechts be-

tekenis voor een aantal personen, die de gewoonte hebben hun geld te verspillen. Het bestaan van de B.v.B. is een hinder voor de verbetering van de werkende bevolking en een slecht voorbeeld voor de kinderen. Het algemeen besluit van het rapport is hard. "Le mont-de-piété entretient l'imprévoyance; l'argent emprunté sert à ses plaisirs et est dépensé en orgies. Le mont-de-piété entretient l'ivrognerie, les voleurs. Le mont-de-piété est un lieu de récel assuré". Voor de tegenstanders is de B.v.B. een anachronisme. Vroeger was het kapitaal zeldzaam en werd er enkel geleend tegen woekerinteressen. La science économique nous a appris que la charité rend trop souvent la misère incurable; aussi recommande-t-elle l'épargne, c'est-à-dire l'action préventive contre le besoin. C'est dans la pratique de la prévoyance qu'elle cherche le remède de l'indigence. Le mont-de-piété éloigne le peuple des habitudes d'économie. Op het bezwaar, dat bij sluiting van de B.v.B. de toeloop tot het Liefdadigheidsbureau zal toenemen, wordt geantwoord, dat de behoeftigen geholpen door het Liefdadigheidsbureau niet tot dezelfde klasse behoren als de klanten van de B.v.B.

De nota van de minderheid, die het bestaan van de B.v.B. verdedigt, tracht de motieven van de meerderheid te weerleggen. Het sparen, zegt de minderheid, komt voor onder twee vormen : geld sparen op een spaarkas en aankoop van roerende goederen. Sparen door aankoop van roerende goederen heeft een morele betekenis voor de arbeider : het bevordert zijn zelfbewustzijn, indien hij kan beschikken over zondagsklederen, een beter huisraad, een juweel. Het verpanden van roerende goederen bevordert het sparen voor en na het lenen. De rijke man kan geld lenen op onroerende goederen en op obligaties; de arme het recht ontnemen op zijn roerende goederen geld te lenen is niet eerlijk, want enkel de B.v.B. mogen geld lenen op panden volgens de wet. Uit een enquête blijkt, dat het Liefdadigheidsbureau, de vereniging "Zonder Naam niet zonder Hart", het Volksbelang, de maatschappij Vooruit, de voorzitters van de Laurentkringen en de hoofdonderwijzers van de scholen voor de sluiting van de B.v.B. zijn. De procureur des Konings en de politicommissarissen kunnen geen advies uitbrengen. De vereniging van handelsreizigers en het bestuur van de B.v.B. zijn voor zijn behoud. Als besluit zegt de minderheid : de morele invloed van de B.v.B. is goed. De B.v.B. bespaart aan de eerlijke werklieden de vernedering van de liefdadigheid. Bij gedwongen verkoop van voorwerpen aan een oude-klerenkoper ontvangt men minder dan in de B.v.B. Indien gestolen voorwerpen gemeld worden aan de directeur van de B.v.B., kunnen deze voorwerpen niet verpand worden en kan het leiden tot de aanhouding van de schuldige.

In 1888 maakten ongeveer 15 000 personen gebruik van de B.v.B.; het aantal weekleners zou gedaald zijn tot ongeveer 200 personen. Het feit, dat de B.v.B. een permanente aanmoediging tot verkwisting zou zijn, wordt weerlegd door het feit, dat slechts 5 o/o van de pan-

den verkocht worden. Ook de bewering, dat bij 9/10 van de verrichtingen het gaat om geringe bedragen, kleiner dan 24 F, wordt weerlegd door de bemerking, dat een lener gemiddeld drie panden in één maal inbrengt, waardoor de geleende som hoger ligt.

In de gemeenteraad worden beide standpunten nog eens herhaald.

Frédéricq brengt in het Nederlands - de voertaal in de gemeenteraad is op enkele kleine uitzonderingen na altijd het Frans - de menselijke noot.

“Iedere partij ziet in de cijfers de triomf van haar zienswijze. Men moet de “bergratten” en de ongelukkigen de hand reiken, omdat ze arm zijn en in nood verkeren; omdat het broeders zijn, die lijden en omdat ieder mens zijn broeders moet helpen”.

De Bast dient het voorstel in “Gezien de B.v.B. nog diensten bewijst, besluit de gemeenteraad de B.v.B. in stand te houden en te reorganiseren”. Dit voorstel wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 12.

In maart 1898 staan de beide stellingen opnieuw tegenover elkaar in de gemeenteraad. Terwijl is het aantal panden per honderd inwoners gedaald tot 44 in 1895. Op tien jaar tijd is het aantal panden met 30 000 verminderd. Naar de soort panden is de vermindering echter niet gelijkmatig.

Verdeling in o/o van het aantal panden naar hun aard.

	1870	1888	1896
Klederen	75,3 o/o	58,2 o/o	51,6 o/o
Juwelen	24,0 o/o	41,3 o/o	47,9 o/o
Nieuwe koopwaar	0,5 o/o	0,37 o/o	0,4 o/o
	99,8 o/o	99,87 o/o	99,9 o/o

Verdeling in o/o van de panden naar hun waarde.

	1870	1888	1896
Klederen	47,7 o/o	26,4 o/o	23,1 o/o
Juwelen	49,1 o/o	71,4 o/o	74,5 o/o
Nieuwe koopwaar	3,1 o/o	2,1 o/o	2,3 o/o
	99,9 o/o	99,8 o/o	99,9 o/o

In absolute cijfers is het aantal panden van 84 443 in 1888 gedaald tot 54 692 in 1898. De juwelen, gouden en zilveren voorwerpen zijn met een vierde verminderd, de kledingstukken en andere voorwerpen met 42,5 o/o.

Drie vierde van de panden hebben een maximumwaarde van 9 F; de waarde van 9/10 van de panden is kleiner dan 24 F. Uit een onderzoek

ingesteld in januari 1897 blijkt, dat een vijfde van de panden gelost wordt binnen de acht dagen; de $\frac{4}{5}$ van de panden wordt gelost op zaterdag of zondag, de overige panden worden practisch alle gelost op vrijdag, de marktdag.

Natuurlijk worden in de gemeenteraad dezelfde motieven naar voor gebracht. "Le mont-de-piété entretient des habitudes d'incurie et de désordre". De Heer Baudewijn verklaart "Ik kan u verzekeren, dat de beleners van de B.v.B. grotendeels vrouwen zijn van lichte zeden, ontrouwe echtgenoten, kinderen, die hun ouders bestelen". Het voorstel de B.v.B. te sluiten wordt aangenomen met 17 stemmen tegen 14 en 2 onthoudingen.

Maar hiermede is de kous niet af. In 1899 wordt het ontwerp van likwidatie van de B.v.B., opgesteld door het College, verworpen met 19 stemmen tegen 18. Gevolg : de B.v.B. wordt niet gesloten. In december 1899 wordt een nieuw reglement opgesteld.

De voornaamste wijzigingen zijn :

1. verbod de panden te lossen op zaterdag,
2. verbod te verpanden op maandag,
3. de B.v.B. blijft gesloten tijdens de kermisdagen, op carnaval, alsook op de dag na de feesten,
4. er mogen geen panden aanvaard worden van personen in dronken toestand noch van personen jonger dan 18 jaar,
5. voor de interestkas worden geen panden onder de vier frank aanvaard,
6. nogmaals wordt verboden dat personen mits betaling voorwerpen van derden naar de B.v.B. brengen,
7. de interest bedraagt 4 o/o.

Tijdens de eerste jaren van de 20e eeuw - van 1900 tot 1914 - daalt de activiteit van de B.v.B. verder, en dit zowel voor de interestkas als voor de gratiskas. Van 64 680 panden in 1900 tot 30 964 panden in 1914. De oorlogsjaren 1914-1918 brengen nog een grotere daling; de goederen zijn zeldzaam en hierdoor gemakkelijker verkoopbaar. In 1918 werden slechts 6722 panden ingebracht. Van maart 1915 tot juli 1919 werd de verkoop van de panden geschorst.

Na 1918 herneemt de activiteit van de B.v.B. gedeeltelijk : het aantal panden per jaar bedraagt ongeveer 9000. Het onmiddellijk gevolg van het gering aantal panden is, dat de uitbatingskosten zwaarder wegen op de winst- en verliesrekening. In 1928 zal de gemeenteraad nog een nieuw reglement goedkeuren. De benaming luidt nu : Openbare Kas van Lening. Men aanvaardt als panden mobiele voorwerpen met uitzondering van sieraden van de eredienst, wapens van onderofficieren en gereedschap van werklieden, en ook mobiele waarden (= obligaties). Panden onder de 25 F worden niet aanvaard, met uitzondering voor gouden en zilveren voorwerpen. De interest wordt gebracht op 7 o/o. De gratiskas leent op panden van 1 tot 24 F, maar niet op gou-

den en zilveren voorwerpen.

Niettegenstaande dit nieuw reglement heeft het dienstjaar 1928 een tekort van 60 000 F, tekort dat in 1929 zal stijgen tot 171 000 F. In de zitting van de gemeenteraad van 8 april 1929 verklaart schepen Van den Bossche : "De sociale rol van de B.v.B. is vervuld. De betere toestand van de werklieden en de oprichting van een werklozenfonds hebben voor gevolg, dat de B.v.B. niet meer beantwoordt aan een sociale noodwendigheid". De gemeenteraad besluit de B.v.B. te sluiten. In uitvoering van het K.B. van 22.10.1929, dat de beslissing van de gemeenteraad goedkeurt, wordt overgegaan tot de likwidatie van de Openbare Kas van Lening.

Het kosteloos lenen op panden met maximum 24 F - stichting Bisschop Triest - wordt nochtans verder verzekerd door de zorgen van de Commissie van de Openbare Onderstand (besluit van de gemeenteraad van 29.7.1929). Het personeel van de Openbare Kas van Lening werd overgenomen door het stadsbestuur.

Thans in 1974 wordt deze dienst nog verzekerd door de Commissie van Openbare Onderstand van Gent. In de administratieve gids van Gent leest men op blz. 115 : "Openbare Kas van Lening (pandgeving van voorwerpen).

Wat gebeurde met de overige B.v.B. in ons land ? Al de B.v.B. werden gesloten met uitzondering van de B.v.B. te Brussel. De Openbare Kas van Lening te Brussel, gevestigd St. Gisleinsstraat 23, is nog altijd actief.

Verslag over het dienstjaar 1972

	Aantal panden	Waarde	Gemiddelde waarde van een pand
Juwelen	44 779	109 152 900 F	2 437 F
Obligaties	720	8 090 375 F	11 236 F
Andere voorwerpen	17 589	20 084 025 F	2 176 F
	63 088	137 327 300 F	

In 1972 werden 4050 panden verkocht voor 5 524 875 F.

De klanten van de Openbare Kas van Lening te Brussel wonen niet enkel in de hoofdstad, maar zijn verspreid over het ganse land.

Er bestaat thans een internationale vereniging van Openbare Kassen van Lening; volgens deze vereniging zijn er Openbare Kassen van Lening zowel in kapitalistische landen (U.S.A.) als in kommunistische landen (Hongarije) en ontwikkelingslanden (Dominicaanse republiek).

M. STEELS

Bronnen :

De gegevens werden ontleend aan de Gemeentebleden van de Stad Gent en aan de Jaarverslagen.

A.E. DUBRUCQ : De Openbare Kas van Lening te Brussel 1618-1968. (Brussel, 1968)

WETENSWAARDIGHEDEN UIT HET VERLEDEN VAN EKKERGEM

Wanneer van Ekkergem gesproken wordt, zegt men soms : de parochie van de "Schieve Tore". Die toren is er van 1509. Er wordt, nu nog verteld dat de bouwer eraf sprong toen hij zag dat hij niet gans recht stond. Deze wanhoopsdaad zullen wij voor rekening van de legende laten. Het overhellen zal wel later gekomen zijn, ingevolge de zuidwestenwind en het uitdrogen van het gebinte van de spitse naald.

De personen geboren op Ekkergem, worden tot op heden de "Koolkappers" genoemd. Dit vindt zijn oorsprong in het feit dat hier steeds veel groententelers waren. Waar nu de Coupure is, was vroeger het Kolenveld, een deel van het Bijlokeveld. Het was goede grond en de kwekers uit 1751-1753 zagen hem met veel spijt voor hen verloren gaan bij het graven van de Coupure. Rode en andere kolen werden er geteeld. Dit is de oorsprong van de bijnaam : bij het oogsten werden de kolen van de stengels gekapt.

Lange tijd, tot het einde van vorige eeuw en begin van de huidige, had Ekkergem een landelijk karakter. Begrepen binnen de stadswallen van Hembyse, waren er vele niet bebouwde plaatsen, wáár aan tuinen zelfs aan landbouw werd gedaan. Vele molens staken er hun wieken in de hoogte; zij hadden soms curieuse namen, hun door het volk gegeven, zoals : Wispelberg, Papegaaimolen, Rode Roe, Vestmolen, 't Bijlkin, de Bysserigge, de Kokerigge, de Backerigge, enz.

Op Einde Were, kant Malem, werd in 1785 door Frans Pilsen, de eerste papiermolen uit onze streken opgericht. Die kant is nog gekend : "Aan de papiermeulens".

Menig bloementeler en tuinbouwer had te Ekkergem zijn bedrijf. Meestal in de vorige eeuw waren zij ermede begonnen. Namen als : Baumann, Beyls, De Coninck, De Cuyper, De Vriesere, Lanckman, Spae, Bassijn, enz. waren er goed gekend.

Op de zuidhoek van de Coupure-rechts en de Akkerstraat stond de herberg "Frascati", gehouden door de herbergier-bloementeler : Lanckman. Daar werd op 8 oktober 1808 de "Société d'Agriculture et de Botanique de Gand, département de l'Escaut" gesticht. Reeds op 6 februari 1809 werd in Frascati een eerste plantententoonstelling